

Bog'cha yoshidagi o'quvchilar musiqiy tarbiyasida o'yin texnikalarining o'rni

Madina Zokirovna Islimova
Buxoro davlat instituti

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarning musiqiy tarbiyasida o'yin texnikalarining ahamiyati va ularning qo'llanilishining nazariy-amaliy asoslari yoritilgan. Tadqiqotda o'yin faoliyatining bolalar rivojlanishidagi roli, musiqiy o'yinlarning turlari va ularning tarkibiy xususiyatlari tahlil qilingan. Maqolada musiqiy-didaktik o'yinlar, musiqiy-harakat o'yinlari, dramatizatsiya o'yinlari va ijodiy musiqiy o'yinlarning bolalarning musiqiy qobiliyatlarini, ijodiy faolligini va emotsional sohasini rivojlantirishdagi imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Tadqiqotda o'yin texnikalarini tanlash mezonlari, turli yosh guruhlari uchun o'yinlarni tashkil etish xususiyatlari, pedagogik rahbarlikning o'ziga xos jihatlari hamda o'yin orqali musiqiy ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari ilmiy asoslangan.

Kalit so'zlar: o'yin texnikalari, musiqiy tarbiya, musiqiy-didaktik o'yinlar, musiqiy-harakat o'yinlari, pedagogik rahbarlik, musiqiy rivojlanish, igrovizatsiya texnologiyasi

The role of play techniques in the musical education of preschool children

Madina Zakirovna Islimova
Bukhara State Institute

Abstract: The article discusses the importance of game techniques in the musical education of preschool children and the theoretical and practical foundations of their application. The study analyzes the role of game activity in the development of children, the types of musical games and their structural features. The article examines the potential of musical-didactic games, musical-action games, dramatization games and creative musical games in developing children's musical abilities, creative activity and emotional sphere. The study scientifically substantiates the criteria for selecting game techniques, the features of organizing games for different age groups, the specifics of pedagogical leadership and ways to increase the effectiveness of musical education through games.

Keywords: game techniques, music education, musical-didactic games, musical-action games, pedagogical guidance, musical development, gamification technology

Maktabgacha ta'lim davrida bolalar uchun o'yin - bu nafaqat ko'ngil ochar faoliyat, balki asosiy o'rganish vositasi, rivojlanish omili va hayot tarzidir. L.S.Vigotskiy, D.B.Elkonin, A.N.Leontev kabi yirik psixologlarning tadqiqotlari shuni isbotlaydiki, o'yin faoliyati bolaning barcha psixik jarayonlarini - idrokni, xotirani, tafakkurni, tasavvurni, irodani va emotsional sohasini faol rivojlantiradi. Musiqiy tarbiya sohasida esa o'yin texnikalari ayniqsa samarali pedagogik vosita hisoblanadi, chunki ular musiqa va o'yinning ikkala kuchli ta'sir etuvchi omilini birlashtiradi.

Bog'cha yoshidagi bolalar uchun musiqiy mashg'ulotlar o'yin shaklidagi faoliyat orqali tashkil etilganda, ular qiziqish bilan ishtirok etadilar, musiqiy materiallarni oson o'zlashtiradilar va ijodiy faollikni namoyon etadilar. O'yin texnikalari bolalarda musiqiy qobiliyatlarni rivojlantirish, estetik didni shakllantirish, ijtimoiy-kommunikativ ko'nikmalarni o'stirish va shaxsiy sifatlarni tarbiyalashda katta imkoniyatlarga ega.

O'yin faoliyatining psixologik-pedagogik asoslari

O'yinning mohiyati va xususiyatlari. D.B.Elkoninning ta'rifiga ko'ra, o'yin - bu real hayotni tasviriy-ramziy shaklda qayta yaratishning o'ziga xos turi bo'lib, unda bolalar kattalar faoliyatini va ularning o'zaro munosabatlarini modellashtiradilar. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yin yetakchi faoliyat turidir va ularning shaxsiy rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi.

O'yinning asosiy xususiyatlari:

- Erkin, ixtiyoriy xarakter (majburiyatsizlik)
- Jarayonga yo'naltirilganlik (natijadan ko'ra jarayonning o'zi muhim)
- Emotsional to'yinganlik (quvonch, zavq, hayajon)
- Ijodiy xarakter (tasavvur, fantaziya, improvizatsiya)
- Qoidalar mavjudligi (o'yin tuzilmasi va tartibi)

O'yinning rivojlantiruvchi funksiyalari:

Kognitiv funksiya:

- Atrof-muhit haqida bilimlar kengayadi
- Idrok, diqqat, xotira rivojlanadi
- Fikrlash operatsiyalari takomillashadi
- Tasavvur va ijodiy qobiliyat o'sadi

Emotsional-irodaviy funksiya:

- His-tuyg'ularni boshqarish o'rganiladi
- Emotsional intellekt rivojlanadi
- Irodaviy sifatlarni mustahkamlanadi
- O'ziga ishonch shakllanadi

Ijtimoiy-kommunikativ funksiya:

- Muloqot ko'nikmalari rivojlanadi
- Hamkorlik tajribasi ortadi

- Ijtimoiy rollar o'zlashtiriladi
- Madaniy xulq-atvor shakllanadi

Musiqiy tarbiyada o'yinning ahamiyati. N.A.Vetlugina, O.P.Radynova kabi musiqiy pedagoglar ta'kidlashlaricha, o'yin bolalar uchun musiqiy faoliyatning eng tabiiy va qiziqarli shakli hisoblanadi. O'yin orqali bolalar:

- Musiqiy obrazlarni his qilish va tushunishni o'rganadilar
- Musiqiy-estetik tajriba to'playdilar
- Musiqiy qobiliyatlarini rivojlantiradilar
- Ijodiy faollik va mustaqillikni namoyon etadilar
- Musiqaga muhabbat va qiziqishni shakllantiradilar

Musiqiy o'yinlarning tasnifi va turlari

Musiqiy tarbiyada qo'llaniladigan o'yin texnikalarini bir necha asosiy guruhga bo'lish mumkin:

1. Musiqiy-didaktik o'yinlar

Bu o'yinlar aniq ta'limiy maqsadlarga ega bo'lib, bolalarda musiqiy bilim va ko'nikmalarni shakllantirish uchun mo'ljallangan.

Maqsadlari:

- Musiqiy-sensorli qobiliyatlarni rivojlantirish
- Musiqiy tushunchalarni shakllantirish
- Musiqiy xotira va eshitishni o'stirish
- Musiqiy savod asoslarini berish

Asosiy turlari:

Tovush balandligini ajratishga o'rgatuvchi o'yinlar:

- "Qayerda qo'ng'iroq jiringladi?" (baland-past tovushlar)
- "Musiqiy zinapoya" (tovushlarning ketma-ketligi)
- "Qo'shiqchi qushlar" (melodiya yo'nalishi)
- "Echki va bolalari" (registrklar farqi)

Tovush uzunligini o'rganish uchun o'yinlar:

- "Uzun-qisqa yo'llar" (notalar davomiyligi)
- "Musiqiy soat" (ritm naqshlari)
- "Qadamlar o'yini" (butun, yarim, chorak notalar)

Tovush kuchini farqlash uchun o'yinlar:

- "Baland-jim" (forte-piano)
- "Musiqiy uyg'otgich" (crescendo-diminuendo)
- "Yomg'ir tomchilari" (dinamik soyalar)

Tembrni ajratish uchun o'yinlar:

- "Asboblarda koni" (musiqiy asboblarni tanish)
- "Kim chaladi?" (tembr xususiyatlari)
- "Musiqiy lotto" (tovush ranglari)

Temp va ritmni o'rganish uchun o'yinlar:

- "Tez-sekin" (tempo o'zgarishlari)
- "Qadam bosing" (ritmik naqshlar)
- "Musiqiy taksi" (metro)
- "Teppa-tepa" (poliritmiya elementlari)

Metodika xususiyatlari: Musiqiy-didaktik o'yinlar uchta asosiy komponentdan iborat:

1. Didaktik vazifa (nimani o'rganish kerak)
2. O'yin vaziyati (qanday syujet, qahramonlar)
3. O'yin qoidalari (qanday harakat qilish kerak)

2. Musiqiy-harakat o'yinlari

Bu o'yinlar musiqani harakatlar orqali ifodalashga asoslangan va bolalarning jismoniy, musiqiy va ijodiy rivojlanishini ta'minlaydi.

Maqsadlari:

- Musiqa va harakat koordinatsiyasini rivojlantirish
- Musiqiy obrazlarni plastik ifodalash qobiliyatini o'stirish
- Fazoviy orientatsiya va muvozanatni yaxshilash
- Musiqaning xarakter va kayfiyatini his qilishni o'rgatish

Asosiy turlari:

Musiqiy-ritmik mashqlar:

- "Yurish va yugurish" (temb bo'yicha harakat)
- "Ot chopishi" (galop, polka qadam)
- "Qo'g'irchoqlar raqsga tushdi" (vals qadam)
- "Parvozlar" (qo'llarning yumshoq harakati)

Tasvir-harakatli o'yinlar:

- "Mushukchalar va itlar" (hayvonlar taqlidi)
- "Qor yog'adi" (tabiat hodisalari)
- "Transport" (texnika harakatlari)
- "Kasb-hunarlar" (mehnat faoliyati)

Syujetli musiqiy o'yinlar:

- "Qo'zi va bo'ri" (xalq o'yini)
- "Ko'rpa-to'shak" (uyqu o'yini)
- "Bog'bon va gullar" (bahor o'yini)
- "Ayiqlar va bolalar" (o'rmon o'yini)

Xalq raqslari va o'yinlari:

- "Yalli" (o'zbek xalq raqsi elementlari)
- "Katta-kichik to'y" (milliy urf-odatlar)
- "Lazgi" (qafqaz raqsi elementlari)
- "Chayxona" (milliy madaniyat)

Metodika xususiyatlari:

- Musiqani avval tinglash, keyin harakat qilish
- Oddiy harakatlardan murakkabga o'tish
- Pedagog namunasini takrorlash
- Ijodiy improvizatsiyaga o'tish

3. Musiqiy drammatizatsiya o'yinlari

Bu o'yinlar bolalarda musiqiy-teatr qobiliyatlarini rivojlantiradi va ijodiy ifodadorlikni oshiradi.

Maqsadlari:

- Musiqiy obrazlarni dramatik ifodalash
- Emotsional ifodadorlikni rivojlantirish
- Ijodiy tasavvur va fantaziyani o'stirish
- Jamoa bilan hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirish

Asosiy turlari:

Musiqiy ertaklar:

- "Teremok" (rus xalq ertagi musiqada)
- "Turnip" (rol o'yini)
- "Sehrli qo'ng'iroq" (badiiy ertak)
- "To'rt do'st" (hayvonlar haqida)

Musiqiy sahnalar:

- "Do'konda" (kundalik vaziyatlar)
- "Bog'chada bahor" (tabiat manzaralari)
- "Serkazli sirk" (ko'ngil ochar tasvirlar)
- "Sayohat" (fantastik voqealar)

Opera-ertaklar:

- "Mushuk uyi" (S.Marshak)
- "Quyoning kulbasi" (rus xalq ertagi)
- "Bola va ajdaho" (qahramon harakatlari)

Musiqiy miniaturalar:

- "Pashshaning bozorga borishi"
- "Chaqaloq uyqusiz qoldi"
- "O'rmon tun yarim"

Metodika xususiyatlari:

- Ertak syujetini tanlash va muhokama qilish
- Rollarni taqsimlash (bolalar xohishiga ko'ra)
- Harakatlarni ijodiy ishlab chiqish
- Kostyum va dekoratsiyalar tayyorlash
- Ko'p marta mashq qilish
- Tomoshabinlar oldida namoyish etish

4. Ijodiy musiqiy o'yinlar

Bu o'yinlar bolalarning mustaqil ijodiy faolligini rag'batlantiradigan eng yuqori daraja hisoblanadi.

Maqsadlari:

- Musiqiy improvizatsiya qobiliyatini rivojlantirish
- Mustaqil musiqiy fikrlashni shakllantirish
- Ijodiy tashabbus va faollikni rag'batlantirish
- O'z g'oyalarini musiqiy shaklda ifodalashni o'rgatish

Asosiy turlari:

Vokal improvizatsiya:

- "Musiqiy suhbat" (savol-javob)
- "O'z qo'shigingni kuy" (melodiya yaratish)
- "She'rni kuyga sol" (notasiz ijro)
- "Ismlar kuyi" (do'stlar haqida)

Instrumental improvizatsiya:

- "Musiqiy rasm" (tovushlar bilan tasvirlash)
- "Tovushlar xonasi" (asboblar bilan tajriba)
- "Mushuk musiqasi" (erkin chalish)
- "Yomg'ir simfoniyasi" (tabiat tovushlari)

Musiqiy konstruksiyalash:

- "Musiqiy mozaika" (bo'lakchalardan asar)
- "Qo'shiq yig'amiz" (elementlarni birlashtirish)
- "Musiqiy konstruktor" (tuzilma yaratish)

Kompleks ijodiy loyihalar:

- "O'z kontsertimiz" (dastur tuzish)
- "Musiqiy jurnal" (multimedia loyiha)
- "Bolalar radiosi" (efir tayyorlash)
- "Video klip" (zamonaviy format)

Turli yosh guruhlari uchun o'yin texnikalarining xususiyatlari

Kichik guruh (3-4 yosh)

Yosh xususiyatlari:

- Qisqa diqqat mudati (5-10 daqiqa)
- Taqlid qilishga qobiliyat
- Oddiy syujetli o'yinlar
- Individualizm ustunligi
- Harakat faolligi yuqori

Tavsiya etiladigan o'yinlar:

- Oddiy musiqiy-harakat o'yinlari ("Qo'g'irchoq yurar", "Quyuncha sakrar")
- Taqlid o'yinlari ("Mushukcha miyovlar", "It vovullar")

- Oddiy didaktik o'yinlar ("Baland-past", "Katta-kichik")
- Qo'shiq-o'yinlar ("Karavay", "Lovorchak")

Pedagogik rahbarlik:

- To'liq ko'rsatma va namuna
- Qisqa, aniq tushuntirishlar
- Ko'p takrorlash
- Individual yordam ko'rsatish
- Emotsional qo'llab-quvvatlash

O'rta guruh (4-5 yosh)

Yosh xususiyatlari:

- Diqqat mudati uzayadi (10-15 daqiqa)
- Hamkorlikka qiziqish
- Murakkab syujetlar tushunish
- Qoidalarga rioya qilish
- Musiqiy xotira rivojlanishi

Tavsiya etiladigan o'yinlar:

- Syujetli o'yinlar ("Ayiqlar va bolalar", "Qo'rqqon quyuncha")
- Jamoaviy o'yinlar ("Doira", "Paravoz")
- Musiqiy-didaktik o'yinlar ("Tovush balandligi", "Kim tezroq?")
- Oddiy drammatizatsiya ("Teremok", "Turnip")

Pedagogik rahbarlik:

- Yarim-mustaqillik
- Qoidalarni tushuntirish
- Jamoa hamkorligini rag'batlantirish
- Ijodiy harakatlarni qo'llab-quvvatlash
- O'z-o'zini nazorat qilishni o'rgatish

Katta guruh (5-6 yosh)

Yosh xususiyatlari:

- Diqqat mudati 15-20 daqiqa
- Murakkab qoidalarni tushunish
- Jamoa rollarini qabul qilish
- Tanqidiy fikrlash boshlanishi
- Musiqiy did shakllanishi

Tavsiya etiladigan o'yinlar:

- Murakkab syujetli o'yinlar ("To'rt fasl", "Sayohat")
- Musiqiy-didaktik o'yinlar (lotto, domino, viktorinalar)
- Opera-ertaklar va sahnalar
- Ijodiy improvizatsiya o'yinlari

Pedagogik rahbarlik:

- Ko'proq mustaqillik
- O'yinni birgalikda rejalashtirish
- Liderlik ko'nikmalarini rivojlantirish
- Ijodiy g'oyalarni qo'llab-quvvatlash
- Konstruktiv tanqid va tahlil

Tayyorlov guruh (6-7 yosh)

Yosh xususiyatlari:

- Diqqat mudati 20-25 daqiqa
- Murakkab loyihalarni amalga oshirish
- Yuqori ijodiy potentsial
- O'z-o'zini tashkil etish qobiliyati
- Maktabga tayyorgarlik

Tavsiya etiladigan o'yinlar:

- Kompleks dramatizatsiyalar va musiqiy spektakllar
- Intellektual musiqiy o'yinlar va musobaqalar
- Ijodiy loyihalar ("Konsert", "Festival")
- Rol o'yinlari ("Kompozitor", "Direktor", "Ijrochi")

Pedagogik rahbarlik:

- Katta mustaqillik
- Mentor roli
- Hamkorlik asosida ishlash
- Professional faoliyatga tayyorlash
- Refleksiya va o'z-o'zini baholash

O'yin texnikalarini tanlash va qo'llash mezonlari

Pedagogik maqsadga muvofiqlik:

- O'yin aniq ta'limiy vazifani hal qilishi kerak
- Dastur talablariga mos kelishi
- Bolalarning rivojlanish darajasiga mos bo'lishi

Yosh va individual xususiyatlar:

- Bolalarning jismoniy imkoniyatlari
- Psixologik tayyorgarligi
- Musiqiy tajriba darajasi
- Qiziqish va moyilliklari

Musiqiy material tanlash:

- Badiiy-estetik qiymat
- Tushunarli va qiziqarli bo'lishi
- Musiqiy obrazlarning aniq ifodalanganligi
- Turli janr va uslublarni qamrab olishi

Tashkiliy-texnik imkoniyatlar:

- Zarur materiallar va asboblarning mavjudligi
- Joy va vaqt sharoitlari
- Xavfsizlik talablari
- Guruh tarkibi va soni

Integratsiya imkoniyatlari:

- Boshqa ta'lim sohalari bilan bog'liqlik
- Ko'p qirrali rivojlantiruvchi ta'sir
- Turli faoliyat turlarini birlashtirish

Zamonaviy yondashuvlar va innovatsion texnologiyalar

Igrovizatsiya texnologiyasi: Butun ta'lim jarayonini o'yin elementlari bilan boyitish:

- Ballar va reytinglar tizimi
- Darajalar va yutuqlar
- Virtual sayohatlar va missiyalar
- Jamoa musobaqalari va turnirlar

Raqamli o'yin texnologiyalari:

- Interaktiv musiqiy ilovalar
- Musiqiy o'yinlar planshetlarda
- Virtual musiqiy asboblarning
- Multimedia loyihalari

STEM-yondashuv elementlari:

- Tovush fizikasi o'yinlari
- Musiqiy matematik muammolar
- Musiqiy konstruktorlar
- Texnologiya va ijod birligi

Inklyuziv o'yin texnikalari:

- Har xil imkoniyatli bolalar uchun moslashtirilgan o'yinlar
- Universal dizayn prinsipi
- Hamkorlik va o'zaro yordam
- Har kimning muvaffaqiyati ta'minlanishi

Pedagogik rahbarlikning o'ziga xos jihatlari

Pedagog rollari o'yin jarayonida:

Tashabbuskor va tashkilotchi:

- O'yinni taklif qilish va tushuntirish
- Boshlang'ich tuzilmani yaratish
- Resurslar va materiallarni tayyorlash

Hamkor va ishtirokchi:

- O'yinda faol qatnashish
- Bolalar bilan teng huquqli muloqot

- Namuna ko'rsatish

Kuzatuvchi va tahlilchi:

- Bolalar faoliyatini kuzatish
- Individual xususiyatlarni aniqlash
- Qiyinchiliklar va muvaffaqiyatlarni qayd etish

Yordam beruvchi va maslahatchi:

- Kerak bo'lganda nozik yordam ko'rsatish
- Bolalarning o'z yechimlarini topishiga sharoit yaratish
- Qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish

Pedagogik rahbarlik tamoyillari:

- Bolalarning tashabbusini qo'llab-quvvatlash
- Tanqid emas, ijobiy baholash
- Muvaffaqiyat vaziyatlarini yaratish
- Har bir bolaning hissasini qadrlash
- Jamoaviy faoliyatni rag'batlantirish

O'yin texnikalarining samaradorligini baholash

Bevosita kuzatish:

- Bolalarning qiziqish darajasi
- Emotsional holat va kayfiyat
- Faollik va ishtirokchilik
- O'yin qoidalariga rioya qilish

Musiqiy yutuqlar:

- Musiqiy ko'nikmalar rivojlanishi
- Musiqiy bilimlarni qo'llash qobiliyati
- Ijodiy faollik ko'rsatkichlari
- Musiqiy xotira va eshitish o'sishi

Shaxsiy o'sish:

- Kommunikativ ko'nikmalar
- Ijtimoiy xulq-atvor
- Emotsional intellekt
- O'zini namoyon etish qobiliyati

Pedagogik tahlil:

- Maqsadlarga erishish darajasi
- Metodning samaradorligi
- Qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish
- Kelajak uchun rejalar

Xulosa

Bog'cha yoshidagi o'quvchilarning musiqiy tarbiyasida o'yin texnikalari muhim va o'rnini bosadigan bo'lmagan pedagogik vosita hisoblanadi. O'yin bolalar uchun eng

tabiiy, qiziqarli va samarali o'rganish shakli bo'lib, u musiqiy faoliyatni zavqli va mazmunli qiladi. O'yin texnikalari orqali bolalar musiqiy qobiliyatlarini rivojlantiradilar, ijodiy potentsiallarini namoyon etadilar, emotsional tajriba to'playdilar va muhim hayotiy ko'nikmalarni o'zlashtiradilar.

Turli xil o'yin texnikalari - musiqiy-didaktik o'yinlar, musiqiy-harakat o'yinlari, dramtizatsiya o'yinlari va ijodiy musiqiy o'yinlar - bolalarning musiqiy rivojlanishining turli jihatlarini qamrab oladi va kompleks ta'sir ko'rsatadi. Har bir yosh guruhining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda o'yin texnikalarini tanlash va qo'llash, pedagogning professional mahorati va ijodiy yondashuvi ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Zamonaviy pedagogika fani o'yin texnikalarini yanada boyitmoqda - raqamli texnologiyalar, igrovizatsiya, inklyuziv yondashuvlar va boshqa innovatsion usullar musiqiy tarbiyada o'yinning imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, o'yinning asosiy qiymati - bolalarning quvonchi, ijodiy erkinligi va tabiiy rivojlanishi - o'zgaras qolmoqda. Pedagog esa o'yin orqali har bir bolaning musiqiy va shaxsiy potentsialini ochish, musiqaga muhabbatni singdirish va ijodiy shaxsni tarbiyalash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. КБ Холиков. Отличие музыкальной культуры от музыкального искусства в контексте эстетика. Science and Education 3 (5), 1562-1569
2. КБ Холиков. Роль теоретичности и применения информационных систем в области теории, гармонии и полифонии музыки. Scientific progress 2 (3), 1044-1051
3. КБ Холиков. Образовательное учреждение высшего профессионального образования в музыкальной отрасли Узбекистана. Scientific progress 2 (6), 946-951
4. КБ Холиков. Музыкальная идея и создание новых идей, его развитие. Science and Education 5 (6), 129-136
5. КБ Холиков. Неизбежность новой методологии музыкальной педагогике. Science and Education 4 (1), 529-535
6. КБ Холиков. Характеристика психологического анализа музыкальной формы, измерение ракурса музыкального мозга. Science and Education 4 (7), 214-222
7. КБ Холиков. Локально одномерные размеры, основа динамично развитого произведения музыки. Science and Education 3 (11), 1007-1014
8. КБ Холиков. Задачи хора для вырождающегося нагруженного управления косвенного, противоположного и параллельно-двигающегося голоса. Scientific progress 2 (3), 690-696

9. КБ Холиков. Прослушка классической музыки и воздействия аксонов к нервной системе психологического и образовательного процесса. *Science and Education* 4 (7), 142-153
10. КБ Холиков. Манера педагогической работы с детьми одарёнными возможностями. *Science and Education* 4 (7), 378-383
11. КБ Холиков. Магнитные свойства тяготение к человеку многоголосного произведения музыке. *Scientific progress* 2 (3), 728-733
12. КБ Холиков. Система грамматических форм полифонии, свойственных для классической многоголосной музыки. *Science and Education* 5 (11), 137-142
13. КБ Холиков. Искажения при синхронном направлении двух голосов в одновременной системе контрапункта и их решение. *Science and Education* 5 (11), 143-149
14. КБ Холиков. Три новые версии дефиниции формулировки мажора и минора. *Science and Education* 5 (11), 150-157
15. КБ Холиков. Психика музыкальной культуры и связь функции головного мозга в музыкальном искусстве. *Science and Education* 4 (7), 260-268
16. КБ Холиков. Перенос энергии основного голоса к другим голосам многоголосной музыки. *Science and Education* 3 (12), 607-612
17. КБ Холиков. Дифференцированное обучение студентов на занятиях гармонии и анализа музыкальных произведений. *Scientific progress* 2 (3), 1038-1043
18. КБ Холиков. Модели информационного влияния на музыку управления и противоборства. *Science and Education* 4 (7), 396-401
19. КБ Холиков. Характер музыки и результат смысловое содержание произведения. *Scientific progress* 2 (4), 563-569
20. КБ Холиков. Абстракция в представлении музыкально психологического нейровизуализации человека. *Science and Education* 4 (7), 252-259
21. КБ Холиков. Внимания музыканта и узкое место захвата подавление повторения, сходство многовоксельного паттерна. *Science and Education* 4 (7), 182-188
22. КБ Холиков. Защитный уровень мозга при загрузке тренировочных занятиях и музыкального моделирование реальных произведениях. *Science and Education* 4 (7), 269-276
23. КБ Холиков. Элементы музыкальной логики, фундамент музыкального построения. *Science and Education* 3 (1), 578-583
24. КБ Холиков. Основные концепции, проблемы и методы как теории и гармония в деятельности учителя музыкальной культуры в школе. *Science and Education* 3 (1), 663-670

25. КБ Холиков. Музыкальная модель, эффективный численный ритм и программный комплекс для концентрации вокального пения. Science and Education 3 (1), 546-552

26. КБ Холиков. Содержание урока музыки в общеобразовательном школе. Scientific progress 2 (3), 1052-1059

27. КБ Холиков. Музыка и психология человека. Вестник интегративной психологии, 440-443 2 (1), 440-443

28. КБ Холиков. Новые мышление инновационной деятельности по музыкальной культуры в вузах Узбекистана. Science and Education 4 (7), 121-129

29. КБ Холиков. Фокус внимания и влияние коры височной доли в разучивании музыкального произведения. Science and Education 4 (7), 304-311

30. КБ Холиков. Особенность взаимосвязанности между преподавателем и учащимся ракурса музыки в различных образовательных учреждениях: детском саду, школе, вузе. Science and Education 4 (2), 1055-1062